

VORMINGSAANBOD

voor iedereen die lokaal erfgoed verzamelt of bestudeert

Een lokale erfgoedcollectie beheren en onderhouden is een hele opdracht. Het lokale erfgoed bestuderen en aantrekkelijk promoten naar je publiek is ook een hele uitdaging. Maar je staat er niet alleen voor. Wil je je archiefcollectie inventariseren? Wil je je lokaal erfgoed toegankelijk maken voor basisscholen? Wil je bronnenmateriaal leren kennen om de geschiedenis van je gemeente te schrijven? Dan is ons vormingsaanbod iets voor jou. Je krijgt er een schat aan praktische informatie. En je leert er andere collectiebeheerders en heemkundigen kennen. Je leest hierna meer over elke specifieke vorming.

Voor wie zijn de avondcursussen?

Voor iedereen die lokaal erfgoed verzamelt of bestudeert (heemkundige kringen, lokale musea, lokale archief- en documentatiecentra, particulieren met een collectie en individueel geïnteresseerden)

Inschrijven

Voor elke vorming moet je vooraf inschrijven via de website www.heemkunde-vlaanderen.be.

Organisatie

Heemkunde Vlaanderen vzw, Zoutwerf 5, 2800 Mechelen

Tel.: 015/20.51.74

E-mail: consulenten@heemkunde-vlaanderen.be

www.heemkunde-vlaanderen.be.

Cursusreeks: Hoe schrijf ik een historisch verantwoorde tekst?

Met telkens een andere historische bron als vertrekpunt overlopen we de verschillende stappen die je moet zetten om tot een verantwoorde historische tekst te komen. Hoe zoek en definieer je een interessant onderzoeksonderwerp? Hoe zoek je informatie in literatuur en archieven? Hoe formuleer je je onderzoeksresultaten in een interessant geschreven artikel? Waar zoek je illustratiemateriaal? Mag je alles publiceren? Welke publicatiemogelijkheden zijn er? Kortom hoe schrijf je als niet-historicus een deftig leesbaar historisch artikel?

We waren de afgelopen maanden al te gast in Oost- en West-Vlaanderen, nu komen de andere provincies aan bod.

Stads- en dorpsgeschiedenis op de plannen van Jacob van Deventer

De oudste kaarten van onze steden en dorpen dateren uit de 16de eeuw. Deze documenten zijn niet enkel mooie plaatjes of collector's items, maar bevatten tevens een schat aan informatie die vaak méér 'zegt' dan met woorden kan worden weergegeven. Hier zullen we de aandacht vestigen op een unieke reeks stadsplannen van de steden uit de Nederlanden, die in de jaren 1550-1560 werden vervaardigd door Jacob van Deventer. Deze nauwkeurig opgemeten kaarten zijn van onschatbare waarde voor de reconstructie van het middeleeuwse en vroegmoderne landschap van heel wat steden en dorpen.

Spreker: Dr. Bram Vannieuwenhuyze (Onderzoekseenheid Middeleeuwen - KULeuven)

Tijdstip: 19.30 – 22.00 uur

Locatie en data:

Kunstacademie De Meiboom, Onderwijsstraat 2, 1500 Halle i.s.m. Koninklijke Geschied- en Oudheidkundige Kring Hallensia

Cursus 1 Kennismaking met de stadsplannen van Jacob van Deventer	Do 03/03/2011
Cursus 2 Analyse mogelijkheden	Do 17/03/2011
Cursus 3 Praktische toepassing	Do 24/03/2011
Cursus 4 Verwerking en publicatie	Do 31/03/2011

Archieven van het kadaster als bron voor lokale landschapsgeschiedenis

Omstreeks 1840 brachten verschillende administraties België in kaart. De diensten van het kadaster moesten de gemeentegrenzen vaststellen, de onroerende goederen opmeten en de waarde ervan bepalen, het leger moest voorzien in stafkaarten, en de gemeentebesturen moesten de buurtwegen in kaart brengen. Hun rapporten en kaarten zijn nu gesneden brood voor wie het landschap in de eerste helft van de negentiende eeuw wil reconstrueren.

Spreker: Rombout Nijssen (Rijksarchief Hasselt)

Tijdstip: 19.30 – 22.00 uur

Locatie en data:

Rijksarchief Hasselt, Bampslaan 4, 3500 Hasselt i.s.m. Heemkunde Limburg

Cursus 1: Kennismaking bron	Di 03/05/2011
Cursus 2: Bronontleding	Di 10/05/2011
Cursus 3: Van bron tot studie	Di 17/05/2011
Cursus 4: Van werkstuk tot publicatie	Di 24/05/2011

Strafdossiers en epuratiedossiers als bronnen voor de lokale geschiedschrijving over WOII

Tijdens de bestraffing van collaboratie door het militaire gerecht na de Duitse bezetting (1940-44), werd een omvangrijk repressiearchief gevormd. De individuele strafdossiers van belangrijke lokale spelers (zoals oorlogsburgemeesters), zijn vandaag een eersterangsbron voor de studie van collaboratie, repressie en lokale bezettingsgeschiedenis in bredere zin. Hetzelfde geldt voor de administratieve epuratiedossiers, die voortkwamen uit de tuchtonderzoeken naar ‘onvaderlands gedrag’ gevoerd door de Belgische administraties en overheden. Deze gerechtelijke en administratieve dossiers zijn echter bij uitstek bronnen waarmee met grote omzichtigheid en zin voor historische kritiek moet worden omgesprongen. Dit hangt samen met het complexe gerechtelijke of administratieve karakter van de bron, de nog altijd gevoelige politiek-maatschappelijke context en het soms delicate karakter van bepaalde persoonlijke gegevens. Deze cursusreeks behandelt alle valkuilen. Wat vind je wel of niet in dit soort bronnen, hoe dient één en ander te worden geïnterpreteerd, hoe kan je deze bronnen (niet) gebruiken, hoe moet je omgaan met netelige kwesties, wat mag je wel of niet publiceren en op welke manier, wat zijn goede (of slechte) praktijkvoorbeelden van het gebruik van deze bronnen voor lokale geschiedschrijving? Deze cursusreeks maakt ook een zijsprong naar lokale geschiedschrijving over WO II in Vlaanderen in ruimere zin.

Spreker: Dr. Nico Wouters (Stad Mechelen, Onderzoeksgroep Politieke Geschiedenis - UA)

Tijdstip: 19.30 – 22.00 uur

Locatie en data:

Museum 'Den Aker', in de Oranjerie van het gemeentepark, Koning Albertstraat 41, 2547 Lint i.s.m. Heemkundige Kring Eugeen Goeyvaerts

Cursus 1: Totstandkoming van de bronnen : juridische (en politieke) context van bezetting en repressie	Di 18/10/2011
Cursus 2: Ontleding van de bronnen	Di 25/10/2011
Cursus 3: Het gebruik van de bronnen voor (lokale) geschiedschrijving	Di 08/11/2011
Cursus 4: Lokale geschiedschrijving en WO II	Di 15/11/2011

Inschrijven?

Inschrijven via het inschrijvingsformulier op www.heemkunde-vlaanderen.be.

Voor meer informatie kan je eveneens terecht bij Daphné Maes op: daphne.maes@heemkunde-vlaanderen.be of op 015/20.51.74.

Deelnemen kost **8 euro** voor de volledige reeks of **3 euro** per les. Het is aan te raden de volledige reeks te volgen omdat er voortgebouwd wordt op de vorige lessen. Inschrijven is verplicht. Bij het inschrijvingsgeld hoort cursusmateriaal en een drankje. Na bevestiging van je inschrijving mag je het bedrag overschrijven op 068-2218590-33 met als vermelding 'Cursusreeks historische tekst'.

Aan de slag met archief en documentatie

Cursusreeks over archief- en documentatiebeheer voor de lokale erfgoedhouder - Gent 2011

Cursus 1: Inleiding tot archief- en documentatiebeheer en ontsluiting van je collectie

Spreker: Carine Goossens (Gemeentearchivaris Beveren, archivaris Archief de Bergeyck, bestuurslid van de Hertogelijke Heemkundige Kring Het land van Beveren vzw)

In de eerste cursus word je binnengeleid in de wereld van archief- en documentatiebeheer. Wat is het verschil tussen archief en documentatie? Hoe begin je aan een inventarisatie? Mag je bepaalde documenten weggooien? Op deze vragen en nog vele andere, krijg je in deze cursus een antwoord.

Cursus 2: Bewaring van archief en documentatie

Spreker: Leon Smets (Stafmedewerker FARO. Vlaams Steunpunt voor cultureel erfgoed vzw, specialisatie behoud en beheer met als aandachtsgebied de materiële zorg voor ons erfgoed)

Als erfgoedhouder probeer je een collectie zo goed en zo lang mogelijk te bewaren. Jammer genoeg zijn er heel wat factoren die schade kunnen berokkenen. Denk maar aan insecten, schimmels of brand. Hoe beperk je zoveel mogelijk het risico tot schade aan je collectie? Wat doe je bij waterschade? Waarop moet je letten als je foto's bewaart? Wat is de optimale

temperatuur en vochtigheidsgraad? Deze cursus biedt je een praktische handleiding bij al je bewaringsproblemen.

Cursus 3: Collectiebeheer

Spreker: Dirk Van Duyse (Adjunct-bibliothecaris Erfgoedbibliotheek Conscience)

Wie archief of documentatie bezit, beseft ten volle dat daarin veel tijd en energie geïnvesteerd moet worden. Een efficiënt beheer ervan kan je veel vooruit helpen. Hoe maak je een catalogus van je bibliotheek. Wat doe je met een schenking? Waar moet je rekening mee houden als de collectie opengesteld wordt voor het publiek? Ben je bezig met het beheren van je collectie maar weet je niet zeker hoe dit aan te pakken, dan helpt deze cursus, aan de hand van enkele praktijkvoorbeelden, je op weg.

Cursus 4: Digitalisering (deel 1 en deel 2)

Spreker: Tjil Vereenoghe (Consulent Heemkunde Vlaanderen) en Jeroen Poppe (stafmedewerker FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw)

Heel wat erfgoedverenigingen en erfgoedvrijwilligers zijn geïnteresseerd in digitalisering van hun documentaire collectie. Maar hoe begin je aan zo'n digitaliseringsproject? Welke apparatuur heb je nodig? Hoe sla je het best digitale bestanden op? Hoe moet je foto's scannen? Kan je wat hulp gebruiken bij het digitaliseren van je collectie, dan is de basiscursus iets voor jou. Ben je al thuis in de wereld van het digitaliseren en heb je behoefte aan meer gespecialiseerde informatie (kleurprofielen, soorten scanners, digitaliseren van geluid, ...), schrijf je dan in voor het tweede deel van de cursus.

Cursus 5: Wetgeving en subsidieregeling

Sprekers: Herman van Isterdael (Hoofd van de afdeling Vlaams Brabant Rijksarchief te Leuven) en Daphné Maes (Consulent Heemkunde Vlaanderen)

Rond archieven en documentatie bestaat er een web aan wettelijke regels en specifieke reglementen. De juridische kant van het archiefbeheer is voor vele erfgoedvrijwilligers een grote onbekende. Welke documenten mag je bijhouden? Wanneer moet je rekening houden met auteursrecht? Er is een nieuwe archiefwet maar wat is daar nu belangrijk aan? In deze cursus is er ook aandacht voor subsidieregelingen en mogelijke subsidiekanalen.

Voor wie is de cursus?

De cursus is er voor iedereen met een collectie lokaal erfgoed (lokale musea, lokale documentatiecentra, heemkringen of andere erfgoedverenigingen, particulieren met erfgoedcollecties, ...).

Locatie en data

De cursusreeks wordt georganiseerd in Gent in samenwerking met het Documentatiecentrum voor Streekgeschiedenis Maurits Gysseling. De cursussen zullen plaatsvinden van 18u30 tot 21u30 in Convent Begga, Groot Begijnhof 15, 9040 Gent (Sint-Amandsberg).

Cursus 1: woe 16 maart 2011

Cursus 2: woe 23 maart 2011

Cursus 3: woe 30 maart 2011

Cursus 4 (deel 1): woe 6 april 2011

Cursus 4 (deel 2): woe 13 april 2011

Cursus 5: woe 20 april 2011

Inschrijven?

Inschrijven kan via het inschrijvingsformulier op www.heemkunde-vlaanderen.be.

Voor meer informatie kan je eveneens terecht bij Veerle Janssens op: veerle.janssens@heemkunde-vlaanderen.be of op 015 20 51 74.

Deelnemen kost **5 euro** per cursus of **20 euro** voor de volledige reeks. Inschrijven is verplicht. Bij het inschrijvingsgeld hoort cursusmateriaal en de publicatie 'Aan de slag met archief en documentatie. Handleiding voor de lokale erfgoedhouder.' Na bevestiging van je inschrijving mag je het totale bedrag overschrijven op 068-2218590-33 met als vermelding 'Vorming archief en documentatie'.

Deze vormingsreeks vindt plaats in navolging van het project Pro Memorie.

Lokaal erfgoed op maat van kinderen?! Cursusreeks erfgoededucatie

Deze cursusreeks richt zich op lokale erfgoedmedewerkers om hen op een laagdrempelige manier in te leiden in erfgoededucatie voor basisscholen. Hoe maak je je lokale erfgoedcollectie aantrekkelijk voor de basisscholen? Waarmee moet je rekening houden bij het ontwikkelen van een uitdagend en aantrekkelijk aanbod voor kinderen uit de basisschool? Welke verschillende stadia in de ontwikkeling van een kind zijn hierbij belangrijk? Met welke didactische principes moet je rekening houden? Hoe kan je inspelen op wat de kinderen op school leren? Hoe leren kinderen in een erfgoedomgeving? Hoe ga je praktisch te werk? Hoe doen andere lokale erfgoedbeheerders dit? Gespreid over drie cursusavonden word je ingewijd in deze materie. In deze cursusreeks leer je de theorie ook meteen in de praktijk toe te passen. Dit voorjaar zijn we te gast in Oost-Vlaanderen en Antwerpen. In het najaar 2011 wordt de cursus herhaald in de provincies Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen.

Indeling

- Cursus 1: Inleiding – De ontwikkeling van het kind en didactische principes

In deze les bieden we je voldoende bagage aan zodat je een didactisch aanbod kunt ontwikkelen voor een doelgroep in het lager onderwijs. We geven je tips mee hoe je erin kunt slagen om je aanbod te laten beklijven bij kinderen.

- Cursus 2: Het lager onderwijs met zijn structuren, leerplannen en eindtermen

Na deze les weet je wat eindtermen en leerplannen zijn. Je krijgt tips om je educatief aanbod te laten aansluiten bij de beoogde leerplandoelen. We bekijken hoe je samen met een school je erfgoedschatten tot in de school kunt brengen.

- Cursus 3: Het kind in de erfgoedomgeving

Hoe bied je aan leerlingen een krachtige leeromgeving aan zodat ze vanuit hun natuurlijke exploratiedrang de wereld ontdekken? We staan in de sessie even stil bij de wijze waarop

je klassen kunt ontvangen in je erfgoedorganisatie zodat je verhaal een blijvende meerwaarde biedt.

Spreker: Sven De Maertelaere, lector erfgoededucatie aan de Arteveldehogeschool

Tijdstip: 19.30 - 22.30 uur

Locatie en data:

Oost-Vlaanderen: Vrije Gemengde Basisschool Sint-Franciscus, Kerkstraat 10, 9250 Waasmunster i.s.m. Heemkundige Kring 't Sireentje & Erfgoedcel Waasland.

Antwerpen: Documentatiecentrum Deken J. Van Herck, Duivenstraat 22, 2550 Kontich i.s.m. Koninklijke Kring voor Heemkunde van Kontich

	Waasmunster	Kontich
Cursus 1:	Di 29/03/2011	Do 21/04/2011
Cursus 2:	Di 05/04/2011	Do 28/04/2011
Cursus 3:	Di 12/04/2011	Do 05/05/2011

Inschrijven?

Inschrijven kan via het inschrijvingsformulier op www.heemkunde-vlaanderen.be.

Voor meer informatie kan je eveneens terecht bij Daphné Maes op: daphne.maes@heemkunde-vlaanderen.be of op 015/20.51.74.

Deelnemen kost **6 euro** voor de volledige reeks of **3 euro** per les. Het is aan te raden de volledige reeks te volgen omdat er voortgebouwd wordt op de vorige lessen. Inschrijven is verplicht. Bij het inschrijvingsgeld hoort cursusmateriaal en een drankje. Na bevestiging van je inschrijving mag je het bedrag overschrijven op 068-2218590-33 met als vermelding 'Cursusreeks erfgoededucatie'.